

Buitenhof 36, thans boekhandel van Stockum

In het jaar 1611 ruilde deurwaarder Jacob Schouten zijn woning op het Binnenhof tegen een klein huis naast de Hofsmid Allert Claesz gelegen¹⁸. Hij liet dit afbreken en bouwde er een nieuwe woning welke in de rooilijn van de muur van de Gevangenpoort kwam te liggen (fig. 2 sub 9, 10 en 11). Enkele jaren later werd dit nieuwe pand door Heyndrick Hondius, koperplaetsnijder, in eigendom verkregen¹⁹. Deze bewoonde het tot 1640, toen het overging aan Johannes Smits, wollen en zijdelakenkooper. Na diens dood in 1669 werd het gekocht door Lambert van Notten. Vermoedelijk had het pand een vrij ruime tuin, achter en op zij van het huis. In die zijtuin liet Van Notten in 1671 een smal huisje bouwen (zie 14 en 15 van fig. 6). Op 19 december 1671 verkreeg hij namelijk consent om onder de straat een kelder te maken en een stoep en een luifel voor zijn huis aan te brengen. Mogelijk heeft hij dus zijn oude huis toen ook laten veranderen. Nog heden bevindt zich ter plaatse van de tweede woning een smalle kelder, die tot onder het trottoir doorloopt (zie fig. 6, nr. 15) en die aan de noordzijde lichtopeningen heeft gehad toenmaals uitziende op een smal strookje eigen tuin, of — maar minder aannemelijk — op het terrein van de Gevangenpoort. De stijl van de halsgevel aan de straat (afb. 5) is van het derde kwart van de 17de eeuw. Op de plaats waar zich thans nog de keldertrap bevindt zal vermoedelijk ook de opgang naar boven geweest zijn. De Vink²⁰ vermeldt, dat Herault de la Tour in het oude huis woonde en Wayfort in het kleine huis rechts daarvan. Vermoedelijk heeft er tussen 1669 en 1688 ook een transactie plaatsgehad, waarbij Van Notten een strookje grond achter in zijn tuin aan de toenmalige eige-

naar van het Valkhuis, Prins Willem III, afstond en waarbij hij in ruil daarvoor de beschikking kreeg over een kamer boven één der stallen van het Valkhuis, die in gebruik was bij Graaf Bentingh (zie fig. 7 sub 46). Deze kamer werd dan bij het smalle pandje van de Heer Van Notten getrokken. Het was een zeer oud voorbeeld van horizontale eigendom, want wanneer de erven Van Notten in 1698 hun perceel verkopen aan Jean Herault de la Tour vinden wij ten westen wederom de stal van Portlant, voorts ten noorden de Gevangenpoort en aan de zuidzijde 't huys van de Grave van Noyelles. Deze transactie omvat niet één huis, maar „twee huysen en erven met de kamer daarnevens boven de Stal van de Grave van Portlant aldernaest de Gevangenpoort op 't Buijtenhoff'".

Uit hetgeen elders wordt medegedeeld omtrent deze stal van Bentingh en de kamer daarboven moet de conclusie worden getrokken, dat de hierbedoelde stal uit een groot en uit een klein gedeelte heeft bestaan (fig. 5 sub 3 en 20). Het grote stuk werd, gelijk wij zagen, in 1766 vervangen door drie expositieruimten voor Willem V (zie fig. 9, 10 en 11, resp. 3, 31 en 51), terwijl de kamer boven de stal nog bestond in 1773. Tijdens de restauratie van Buitenhof 34 en 35 kon worden vastgesteld, dat de bewuste kamer (fig. 7 sub 46) met de stal daaronder een aanbouw gevormd had tegen het grote stalgedeelte. In de noordmuur van de expositieruimte werd het noklood van het aangebouwde lessenaarsdak teruggevonden.

In 1711 was de voorgevel van Buitenhof 36 na verkregen consent op de rooilijn van het hoekpand gezet en in deze staat vinden wij het huis weergegeven op het schilderij van Ten Compe (afb. 3) de Vink a.v. pag. 69. Huurder was toen procureur Van der Ven.

In 1771 volgde daarop de verkoop door Jean de la Tour aan Prins Willem V, die blijkbaar zocht naar uitbreidingsmogelijkheden voor zijn verzamelingen in het hoekhuis. Intussen zag de Prins voorlopig nog van deze uitbreiding af, want het grootste huis, nu Buitenhof 36, verkocht hij even later aan zijn kamerdienaar Walch, terwijl hij het andere huis met de kamer boven de stal tot paguehuis bestemde.